

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 373

van **FILIP BRUSSELMANS**

datum: 17 juni 2021

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR,
DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Literatuur Vlaanderen en het Nederlandse Letterenfonds - Samenwerking

Uit een succesvolle gezamenlijke samenwerking als gastlandschap tussen het Vlaams Fonds voor de Letteren en het Nederlandse Letterenfonds op de Frankfurter Buchmesse in 2016 ontstonden in de loop van de jaren nadien een aantal initiatieven en samenwerkingen. Samenwerkingen die wellicht als gevolg van de coronapandemie opnieuw op een laag pitje stonden, maar ik ga ervan uit dat Literatuur Vlaanderen en het Nederlandse Letterenfonds wellicht snel de draad van de samenwerking opnieuw zullen opnemen.

1. Kan de minister een overzicht bezorgen van alle samenwerkingen en initiatieven die door beide letterenfonds zijn opgezet (of opgezet zullen worden) sinds de Frankfurter Buchmesse van 2016? Graag een beknopte toelichting bij die initiatieven.
2. Bovendien had ik graag voor elk van die initiatieven het kostenplaatje gekregen en ook de onderverdeling van de middelen die uit Vlaanderen komen en deze die uit Nederland komen.
3. Hoe evalueert de minister de samenwerking tussen beide letterenfonds en is hij van oordeel dat er nog bijkomende initiatieven ter zake ontwikkeld dienen te worden? Zo ja, waaraan denkt de minister dan concreet?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 373 van 17 juni 2021

van **FILIP BRUSSELMANS**

1-2. In 2016 waren Vlaanderen en Nederland eregast op de Frankfurter Buchmesse, een hoogtepunt voor de Nederlandstalige literatuur. Het gastlandschap was een gezamenlijk initiatief van het Nederlands Letterenfonds en Literatuur Vlaanderen, waarvoor gelijke middelen werden vrijgemaakt. Hierdoor kon een op gelijkwaardigheid gebaseerd programma rond Nederlandstalige literatuur uit Nederland en Vlaanderen gepresenteerd worden. Dit had een positieve impact, zowel op korte als lange termijn:

- 314 vertalingen van literaire titels uit het Nederlands in het Duits;
- meer dan 450 nieuwe aan Nederland en Vlaanderen gerelateerde boeken in het Duits;
- 136 verschillende Duitse uitgevers met in hun fonds één of meerdere vertalingen uit het Nederlands;
- 1.007 literaire programma's met deelname van 171 Nederlandstalige auteurs uit alle mogelijke genres;
- een enorme media-aandacht en een becijferde mediawaarde van ruim 58 miljoen euro;
- Ook op langere termijn is er het 'Frankfurt-effect': een stijging van het aantal vertalingen, niet alleen in het Duits, maar ook in andere talen. Dat is uiteraard zeer positief nieuws, maar zorgde ook wel voor extra druk op het budget van Literatuur Vlaanderen.

Na dit grote gezamenlijke project zijn Literatuur Vlaanderen en het NLF blijven samenwerken, al is er een verschil in beschikbare middelen. Het NLF beschikt over een groter fonds dan Literatuur Vlaanderen, en dat uit zich ook in de middelen die gaan naar de buitenlandpresentatie. Het NLF maakte in de periode 2017-2020 jaarlijks gemiddeld 430.000 euro vrij, en zal de komende beleidsperiode 2021-2024 zelfs nog meer middelen kunnen inzetten (644.000 euro/jaar) op projecten en presentaties in het buitenland, nog los van de reguliere middelen voor promotie in het buitenland van Nederlandse literatuur en vertaalsubsidies. Bij Literatuur Vlaanderen was dat in de beleidsperiode 2017-2020 voor presentaties in het buitenland gemiddeld 54.141 euro. De verhoudingen tussen beide investeringen zijn dus niet gelijklopend. Literatuur Vlaanderen heeft hier in het verleden regelmatig aandacht voor gevraagd en ik heb daar waar mogelijk een extra impuls gegeven. Zo kwam er voor de periode 2020-2021 een extra impuls van 71.500 euro om tijdens de uitdagende coronaperiode extra initiatieven te ontwikkelen om uitgevers, vertalers en auteurs te ondersteunen bij de promotie van Vlaamse literatuur in het buitenland. Ook in de volgende beleidsperiode is er meer ademruimte (zie antwoord vraag 3).

Wat betreft de samenwerking met het Nederlands Letterenfonds zijn beide organisaties in continu overleg om hun werkingen op elkaar af te stemmen, zowel wat betreft binnenland- en buitenlandbeleid

- Alle subsidiereglementen voor steun aan auteurs, vertalers, illustratoren, uitgevers en organisaties worden op elkaar afgestemd zodat iedere schakel in de Nederlandstalige boekenketen weet waar hij terecht kan. Ook inhoudelijk is er continu afstemming. De inhoudelijke werking van beide organisaties is vrij

gelijkaardig georganiseerd (met kleine verschillen, bv. wat betreft ondersteuning van strip- en theaterauteurs die verder gaat bij Literatuur Vlaanderen dan bij het NLF).

- Het NLF en Literatuur Vlaanderen nemen gezamenlijke initiatieven om literair grensverkeer te stimuleren:
 - Er is een gezamenlijke regeling voor literair grensverkeer van het NLF, Literatuur Vlaanderen en de Taalunie. Hiermee worden leesbevorderende en literaire initiatieven die inzetten op uitwisseling in het Nederlandse taalgebied ondersteund (België, Nederland, Suriname, Caraïbisch gebied). Er gaat jaarlijks een budget van 65.000 euro naar toe, dat voorzien is door de Taalunie. Met deze regeling werd bijvoorbeeld uitwisseling tussen de organisaties 'De Letterzetter' in Kortrijk en 'Wolk' in Tilburg – waarbij jonge auteurs gecoacht worden en voorgesteld aan uitgeverijen – ondersteund. Ook het Nederlands-Vlaamse initiatief de Poëzieweek wordt hiermee mogelijk gemaakt.
 - Ook wat auteurslezingen betreft is er uitwisseling tussen de Nederlandse organisatie de Schrijverscentrale en auteurslezingen.be. Nederlandse auteurs kunnen in Vlaanderen lezingen geven en vice versa met steun van deze organisaties.
 - Literatuur Vlaanderen werkt nauw samen met tal van organisaties die zich inzetten voor Nederlandstalige literatuur: de Taalunie, IVN (Internationale Vereniging voor Neerlandistiek), de Buren, de Brakke Grond en Ons Erfdeel. Het NLF en Literatuur Vlaanderen werken ook samen voor het project Every Story Matters, zijn samen lid van het European Network for Literary Translation (ENLIT), van het Expertisecentrum Literatuur Vertalen (ELV) en werken nauw samen met de Vlaamse en Nederlandse diplomatieke posten in het buitenland.
 - Beide organisaties zijn bekommerd om de kwaliteit van literaire vertalingen, zowel in als uit het Nederlands. Er wordt op regelmatige basis afgestemd en kennis uitgewisseld over beoordelingsprocedures van vertalers uit het Nederlands, vertaaltarieven, verblijven in het Vertalershuis etc.
 - In het buitenland zijn er onder meer de volgende gezamenlijke initiatieven tussen het NLF en Literatuur Vlaanderen:
 - Beide organisaties betrekken elkaar bij initiatieven richting buitenlandse uitgevers. Literatuur Vlaanderen heeft een goede reputatie op het vlak van het organiseren van 'publishers tours': daarin worden een tiental internationale uitgevers uitgenodigd om in één week tijd diepgaand kennis te maken met de Vlaamse literatuur en cultuur. Dit wordt georganiseerd voor alle genres: proza, non-fictie, poëzie, kinder- en jeugdliteratuur en strips. Ook wanneer Vlaamse literatuur centraal staat, wordt het podium gedeeld met Nederlandse uitgevers en het NLF, die eveneens boeken kunnen pitchen. Vice versa krijgen wij dezelfde kansen bij initiatieven van het NLF. Sinds de coronacrisis heeft Literatuur Vlaanderen ook online alternatieven ontwikkeld. Een digitale publishers tour voor proza die op 8 december 2020 plaatsvond was volgens de aanwezige uitgevers 'het beste online uitgeversevenement van het jaar'.
 - Bij presentaties in het buitenland zijn er ook heel wat raakvlakken of gezamenlijke initiatieven:
 - Het NLF promoot Nederlandstalige literatuur in het Verenigd Koninkrijk onder de noemer New Dutch Writing. Door gebrek aan middelen kon Literatuur Vlaanderen niet als volwaardige partner aansluiten bij dit initiatief. Dat neemt niet weg dat auteurs als Stefan Hertmans, Jeroen Olyslaegers of Charlotte Van den Broeck met hun Engelse vertalingen ook

uitgenodigd werden voor initiatieven in het VK. Lize Spit zal in juli dit jaar deelnemen aan het West Cork Literary Festival om over de vertaling van 'Het smelt' te praten.

Bijdrage Literatuur Vlaanderen 2021: 500 euro

Bijdrage NLF 2021: 7.760 euro

- De poëziepublicatie [Trimaran](#) is een rechtstreeks gevolg van de toenadering tussen Nederland, Vlaanderen en Duitsland naar aanleiding van het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse. Het is een intensieve samenwerking van Literatuur Vlaanderen, het Nederlands Letterenfonds en de Kunststiftung Nordrhein-Westfalen, die dichters, vertalers, uitgevers en organisaties met elkaar verbindt. Ook met de Vlaamse vertegenwoordiging in Berlijn werd nauw afgestemd. Onder meer Maud Vanhauwaert en Peter Holvoet-Hanssen droegen bij aan de tweede editie van het tijdschrift dat in 2020 werd uitgebracht.

Bijdrage Literatuur Vlaanderen: 11.038 euro

Bijdrage NLF: 13.000 euro

- Het NLF en Literatuur Vlaanderen delen een stand op het internationale stripfestival van Angoulême, waar uitgeversafspraken plaatsvinden en Nederlandse en Vlaamse strips gepromoot worden.

Bijdrage Literatuur Vlaanderen: 2.000 euro

Bijdrage NLF: 2.000 euro

- Het NLF, Literatuur Vlaanderen, de Taalunie en het Fonds Podiumkunsten reiken samen de Toneelschrijfprijs uit (bekostigd door de Taalunie, samen met Lira, deAuteurs en Het Theaterfestival). Ook met Dutch Performing Arts is er nauwe samenwerking bij de promotie van Nederlandstalige theaterteksten in het buitenland (Dramatikerinnenfestival Graz, initiatieven in Frankrijk, Shakespeare is dead, een festival dat focust op toneelschrijfkunst)

- Het NLF, de Taalunie en Literatuur Vlaanderen werken samen voor de uitreiking voor de Prijs der Nederlandse Letteren. Die wordt dit jaar in oktober uitgereikt aan auteur Astrid H. Roemer, in het koninklijk paleis in Brussel.

Bijdrage Literatuur Vlaanderen: 5.000 euro, bijdrage NLF: 5.000 euro, bijdrage Taalunie: 100.000 euro

3. De evaluatie van de samenwerking tussen beide letterenfonds is positief. Ondanks de budgettaire verschillen is er sprake van een gelijkwaardige samenwerking. Beide organisaties werken samen aan een gemeenschappelijk doel, met name Nederlandstalige literatuur ondersteunen en promoten. Natuurlijk is het jammer dat er in het verleden niet met gelijke middelen is ingezet op grote campagnes in het buitenland. Anderzijds zijn er voor de komende beleidsperiode wel goede vooruitzichten. In het meerjarenplan 2021-2025 toont Literatuur Vlaanderen zich ambitieus om de samenwerking met het NLF te versterken. Onder meer deze extra middelen zijn structureel vrijgemaakt:

- Prioritaire promotieacties en presentatiebeleid van Vlaamse literatuur gericht op het VK, Duitsland en Frankrijk. Er is jaarlijks een extra budget van 40.000 euro voorzien om aan te sluiten bij acties samen met Nederland
- 22.000 euro extra middelen om theaterteksten in het buitenland te promoten (prioritair in Frankrijk, Duitsland en Oostenrijk)
- 18.000 euro extra om de succesvolle publishers tours uit te breiden.

Het NLF en Literatuur Vlaanderen voeren vanaf 2021 een jaarlijks actieplan uit. Tot 2024 worden er presentatiemomenten gepland, er wordt gewerkt aan een podcast, en er is samenwerking met deBuren en de Vlaamse Vertegenwoordiging en Nederlandse ambassade in Berlijn om projecten te presenteren. Er wordt daarnaast werk gemaakt van zo veel mogelijk vertalingen van Nederlandstalige literatuur en er worden gezamenlijke publishers tours georganiseerd voor alle genres.

Wanneer zich de komende jaren opportuniteiten in de samenwerking tussen beide letterenfondsden voordoen, ben ik bereid om deze vanuit Vlaanderen mee mogelijk te maken.